

BARONIET ROSENDAL

ÅRSBERETNING / ÅRSMELDING 2023

AVGITT AV STYRET FOR

BARONIET ROSENDAL / DEN WEIS-ROSENKRONESKE STIFTELSE

STYRETS ÅRSBERETNING 2023

Baroniet Rosendal- en unik nasjonalromantisk arv, tilbyr publikum kulturarrangementer av høyeste kvalitet i storslagne og vakre naturomgivelser. Virksomheten spenner fra omfattende kultur- og formidlingsvirksomhet til kulturminnevern, sauedrift, overnatting og restaurantdrift.

Baroniet hadde i 2023 rundt 55.500 besøkende og det ble solgt mer enn 12.000 billetter til de 50 arrangementene som fant sted mellom sesongåpningen 18. mai til Baroniet lukket for sesongen 2. september.

Rosendal kammermusikkfestival, ledet av Leiv Ove Andsnes ble også i 2023 en stor suksess med 4.400 solgte billetter. Årets Baroniutstillinger var Mari Slaattelid med maleriutstillingen *Sub rosa* der kunstneren refererte til Rosendals våpenskjold og bringeduker.

Mer enn 7.600 publikummere tok del av Baronikonsertene, der flere av landets mest anerkjente utøvere sto på programmet, og fikk en hjertelig mottakelse både hos nytt og gammelt publikum.

Baroniet satte opp Shakespeare i borggården for trettiende gang, og gjennomførte 200-års jubileumsarrangementet for Markus Gerhard Hoff Rosenkrone for et svært begeistret publikum.

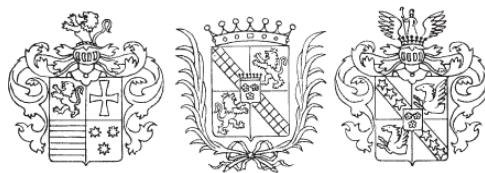
Oppsummert har besøkstallene gått litt ned fra 2022 – nedgangen er på 3.400 besøkende - noe som forklares ved etterslep etter koronaen, slik resten av kultur-Norge opplever, og at det var mye dårlig vær i høysesongen. Her er Baroniet særlig sårbart, siden våre aktiviteter også baserer seg på utendørs aktivitet.

Baroniet Rosendal består av 20 fredede bygninger, konsertsal, overnattingsvirksomhet og kafédrift, 350 mål fredet hage- og jordbrukslandskap, sauehold og 12.000 mål skog og utmark. Dette medfører et stort ansvar for forvaltning og vedlikehold. En stor del av museets ressurser går til dette. Det ble utført vedlikeholdsarbeid for over 6 millioner kroner i 2023.

Flomsikringsarbeid av Rosendal Have er fullført. Restaureringen av Arbeidshuset er kommet godt i gang, Smien er startet, opp og arbeid med steingarden og sikringsarbeid ved Murene er ført videre. Videre er sikringsprosjektet varmeelementer i jernovnene på Slottet fullført og Stallen på Rosendal Avlsgård forventes ferdig restaurert kort tid etter årsskiftet.

UiO og Baroniet ferdigstiller en forvaltningsplan for det fredede bygnings- og kulturmiljøet Baroniet Rosendal, og arbeidet fortsetter og styrkes i 2024. I 2024 vil vi også starte arbeidet med oppgradering av nett, sikkerhet og overvåkning.

I perioden 2011 til 2023 er det investert om lag 113 millioner kroner i en rekke større og mindre prosjekter. Fremtidige investeringer skal fortsatt skje innenfor en langsiktig, strategisk ramme og bygge på en overordnet plan. Et hovedhensyn har vært- og vil fortsatt være - å se bevaring og vedlikehold opp mot ønsket om å gjøre formidlingsoppgavene uten for stor belastning på de historiske bygningene.

BARONIET ROSENDAL

Det er styrets oppfatning at man med dette som bakteppe klarer å videreutvikle Baroniet slik at tradisjon og fornyelse balanseres på en god måte.

Så vil man også i fremtiden måtte arbeide for å møte strategiske og økonomiske utfordringer. Dette vil styret engasjere seg sterkt i også i de kommende år. Hovedmålet er å legge forholdene til rette for at ledelse og medarbeidere, sammen med eierne og de økonomiske bidragsyterne for øvrig kan ivareta de bevaringsmessige oppgaver samtidig som publikum møter en institusjon som tilbyr kultur av høy kvalitet. Da vil Baroniet fortsatt være et attraktivt og unikt kulturelt møtete med et program som er interessant og relevant i vår tid.

Baroniets ledere og ansatte har nedlagt utallige arbeidstimer og en solid innsats for å gi publikum en unik opplevelse av historie, kultur og natur.

Både for ledelsen, de faste medarbeiderne og de mange unge sesongarbeiderne har kvalitet stått i høysetet. Gleden over å møte publikum og formidle det unike som Baroniet Rosendal byr på, har vært en av drivkreftene for hele organisasjonen.

Styret takker hver og en for innsatsen.

Vi vil benytte anledningen *også her til* å takke Anne Grete Honerød og Reidar Nedrebø for innsatsen de har gjort gjennom 43 år som henholdsvis direktør og leder for økonomi og utvikling. Det er vesentlig takket være deres store engasjement og ekstraordinære innsats gjennom alle disse årene, at Baroniet Rosendal fremstår som et unikt og attraktivt sted ikke bare for et norsk publikum, men også for internasjonale besøkende – noe omtale i internasjonal presse også viser. Deres arbeidsinnsats har dannet et solid grunnlag for videre drift av Baroniet.

Honerød og Nedrebø ønsket å gå av med pensjon i 2023, og styret startet arbeidet med å rekruttere ny direktør våren samme år. Det meldte seg 17 søkere til stillingen som ble utlyst brett. Styret var svært glad for å kunne tilby Anna Lena Flatland stillingen som ny direktør og hun tiltrådte 15. september. Flatland har over 30 års erfaring fra museumsdrift, kulturadministrasjon og andre lederstillinger innen kulturfeltet, og kom fra stillingen som kultur- og idrettssjef i Moss Kommune.

Styret for Baroniet Rosendal / Den Weis-Rosenkroneske stiftelse

Arne Benjaminsen
Styreleder

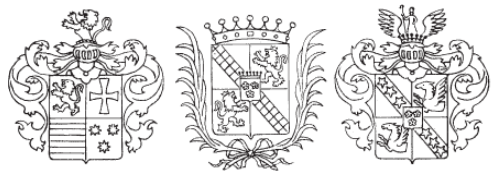
Håkon Piene Glørstad Synnøve Solbakken

Silje Nordtveit Olsen

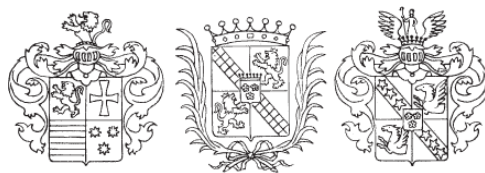
Egil Myklebust

Peter Linge Hessen

Frode Meinich (vara)

BARONIET ROSENDAL

BARONIET ROSENDAL

Det nasjonale kulturminnet og museet Baroniet Rosendal

Baroniet Rosendal er i dag et samlebegrep for de delene som er igjen av det opprinnelige bygnings -og kulturmiljøet som tilhørte godset *Rosendal*. Slottet fra 1665, Rosendal Have, Rosendal Avlsgård, Fruehuset, Husmannsplassen Treo, Omshagen og Hattebergdalen, kulturlandskapet mellom fjord, fonn, fjell og fossefall samt en rekke bygsettomter, skogsreservat og fredet kulturlandskap er rester av den storstilte gaven på omkring 516 gårdsnummer fra familien Weis-Rosenkrone til Universitetet i Oslo i 1927. UiO opprettet umiddelbart Baroniet Rosendal / Den Weis-Rosenkroneske stiftelse som er forvaltningsansvarlig og sørger for at driften følger stiftelsens statutter nedfelt i donasjonsbrevet av 1927, revidert 1992, 2013 og 2019.

Styret for Baroniet Rosendal / Den Weis-Rosenkroneske Stiftelse

Styret for Baroniet Rosendal / Den Weis-Rosenkroneske Stiftelse (BR/DWRS) blir utpekt av styret for / rektor ved Universitetet i Oslo (4 representanter med 3 vararepresentanter i nummerert rekkefølge), Studentparlamentet (1 representant med personlig vararepresentant) Vestland Fylkeskommune (1 representant med personlig vararepresentant) og Kvinnherad kommune (1 representant med personlig vararepresentant), og har i 2023 hatt følgende sammensetning: Arne Benjaminsen (styreleder) (UiO), Åse Kleveland (UiO), Egil Myklebust (UiO), Einar Lie (UiO), Synnøve Solbakken (Kvinnherad Kommune), Signe Ekeland (Vestland Fylkeskommune), Linnea Barberini (Studentparlamentet) frem til j20 uni 2023 Petter Linge Hessen (Studentparlamentet) fra 20 juni 2023.

Styret for Baroniet Rosendal / Den Weis-Rosenkroneske stiftelse har i 2023 avholdt styremøter 17. februar, 20.mai, 14.juni og 1. desember.

Personalet 2023

Anne Grete Honerød gikk av som direktør 15.september 2023. Anna Lena Flatland tok over som direktør fra samme dato.

Faste ansatte: 10,57 årsverk fordelt på 19 personer (4,59 årsverk administrasjon, 0,2 årsverk forskning, 5,78 årsverk drift).

Midlertidig ansatte: 10,63 årsverk fordelt på 63 personer (6 årsverk formidling, 4,63 årsverk drift)

Totalt: 21,2 å.v fordelt på 82 personer (4,59 å.v administrasjon, 6,2 å.v forskning & formidling, 10,41 å.v drift.

Administrasjon

Direktør / Rådgiver
Direktør

Anne Grete
Honerød
Anna Lena Flatland
Reidar Nedrebø

Årsverk 2023

100% (rådgiver fra 15.september)
30% (100% fra 15.september)

Leder øko-og utvkl.
Fagansvarlig forvaltning
/sikring/forskning/formidl.
Visitor services manager

Bård Kråkevik
Kathinka Honerød
Nedrebø

100%
83% (100% fra 1.mars)
0%

Visitor service manager
Prosjektkoordinator
Rådgiver

Julie Olsen
Stian Våge Welde
Linda Løvfall

73%
20%
3,3% (20% fra 1.november)

Kammermusikkfestival
Regnskapsfører

Benedicte Balslev
Lars Kroka

20%
30%

Fag

Forsker

Annegreth Dietze-
Schirdewahn

20%

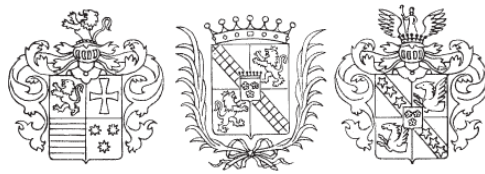
Drift

Fagmedarbeider
Fagmedarbeider
Fagmedarbeider
Fagmedarbeider
Fagmedarbeider
Fagmedarbeider
Gartnerassistent
Fagmedarbeider
Rengjøringsassistent

Christine Dekke
Helge Løyning
Ingrid Helleland
Ingebjørg Kjærevis
Oddrun Skeie
Sigurd Seim
Gudrun Skaaluren
Ludovic Neuville
Naoko Yamamoto

20% (AFP fra 1.april)
25% (AFP fra 1.april)
83% (100% fra 1.mars)
100%
35%
100%
35%
100%
80%

Alexander Pettersen Fredheim, Atle Fredheim, Bastien Peschet, Christoph Brede, Edle Vikane, Emma Synnøve Skeie Olsen, Gunhild Stuland Tysvær, Hanna Kjellemyr, Helene Myklebust Asbjørnsen Kari Eide, Kjerstin Guddal Jansson, Knut Syvertsen, Magnus Teufel, Marta Guddal Einan, Maud Skei Mo, Nina Askvig, Paco Ynyc, Rose Kjerstad, Sara Frøyland, Sol Nordheim, Sunniva Asbjørnsen, Anna Sunsteigen Nes, Benjamin Lhuillier, Elena Lindron, Elisa Bakken, Emely Prestnes Ersland, Emily Holm, Erik Bendiksen Aakre, Erling E. Gulbrandsen, Guro Stølen, Gøril S. Sunde, Heidi Nepstad, Helene Bønnæs, Hugo Bernadou, Ida Kristoffersen Øyjord, Ine Viktoria Naasen, Ingrid Haukeland van Gool, Iselin Lorentzen Amundsen, Karoline Helleland Sahr, Lauree Perrier, Lillian Lysegård, Live Tønnessen Tveit, Livia Ingeborg Gazulli, Malin Kristina Richardsen Lokøen, Maren Sandvik Gaasdal, Marianne Kayser Bakke, Marion Girier, Martine Matre, Matthieu Hernandez, Milos Mitranic, Mira Johansson Miljeteig, Natacha Souyris, Nicolas Augéard, Ole Martin Aasmul, Ophélie Bastide, Patrick Kristoffer Lothe Morille, Pauline Naterstad, Reine Pauline Einarsdatter Frøyland, Serine Guio-Vikingstad, Sigri Myklebust Lekva, Synne Irene Hellesen Brunvoll, Vilde Svensson Myklathun, Åke Røhder Bølstad.

BARONIET ROSENDAL

VIRKSOMHETSOMRÅDER

FOND & EIENDOM
FORSKNING & FORMIDLING
BARONIKONSERTENE
ROSENDAL KAMMERMUSIKKFESTIVAL
FORVALTNING / BEVARING / SIKRING
RESTAURERING / MUSEUMSUTVIKLING
SALG & UTLEIE

Baroniet Rosendal / Den Weis-Rosenkroneske stiftelse fremstår i dag som en konsolidert helhet med eget konsernregnskap. I konsernregnskapet er interne transaksjoner utlignet. Av hensyn til økonomistyring og kontroll er de ulike virksomhetsområder skilt fra hverandre som egne resultatområder, se note 5 i regnskapet.

FOND & EIENDOM

Baroniet Rosendal / Den Weis Rosenkroneske stiftelse eier pr 31.12.23 i alt 25 gårds-og bruksnummer, hvorav 3 b.nr. er bygget bort. DWRS sine eiendommer består ellers av skogsteiger på til sammen 9.372 mål i Fusa, Ølve, Ænes og Rosendal. En god del av disse områdene hører inn under Folgefonna Nasjonalpark (ca.3.800 mål) mens skogseiendommene i Fusa (3.088 mål) ble fredet i statsråd 13.12.2019. Resten av skogene er lokalisert på Ølve (2.247 mål). DWRS har også eiendommer i Hattebergdalen landskapsvernområde (ca. 2.000 mål) og i det fredede kulturmiljøet Baroniet Rosendal (ca. 350 mål). DWRS sin eiendom er dermed på totalt ca. 11.750 mål. Det ble i 2023 gjennomført salg av en skogseiendom i Rosendal.

Strategiske mål for Fond & Eiendom:

Inntektene fra salg av eiendom skal reinvesteres i restaurerings- og museumsutviklingsprosjekt som oppfyller hovedformålet til Baroniet Rosendal / Den Weis-Rosenkroneske Stiftelse.

FORSKNING & FORMIDLING

Stiftelsens formål skal også være aktiv formidling av stedets historie og den kulturarv den representerer.... og at det hertil og til det til hovedsættet hørende gårdsbruk knyttes virksomhet som er av betydning for Universitetet eller dets studerende og som fører videre tradisjoner som er forbundet med stedet.. (Statutter for DWRS §3 og §5) . . . og skal ellers legge forholda tilrette for formidling, forskning med utgangspunkt i anlegget og samlingane. . . (Vedtekter for Baroniet Rosendal §1)

Forskning: Baroniet Rosendal har, helt siden dette unike nasjonale kulturminnet fikk museumsstatus 1990, gradvis økt formidlings- og forskningsaktiviteten samtidig med utviklingen av det omfattende kulturprogrammet. Museet sin ambisjon er forskningsbasert formidling til et bredt publikum, samt til forskningsfelleskapet i inn- og utland. Dette er en ambisjon som både er i tråd med Baroniet Rosendals historie og med samfunnsoppdraget til museet.

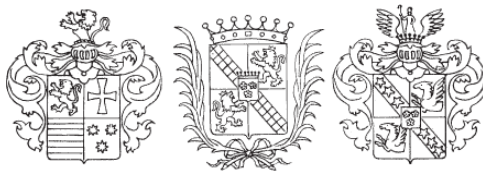
Baroniet Rosendal har utarbeidet en egen forskningsplan

<https://www.baroniet.no/om-stiftelsen/> hvor følgende punkt står sentralt:

1. Baroniet Rosendals historie i lys av Foreinings- og Unionstidens historie med Danmark og Sverige, samt forbindelsen til Nederlandene, Shetland og Skottland.
2. Norsk og europeisk hagehistorie med utgangspunkt i Rosendal Have og det omkringliggende kulturlandskap.

Professor i rettshistorie Jørn Øyrehagen Sunde var ansatt i 20% stilling som forsker/rådgiver i historiske spørsmål ved Baroniet Rosendal fram til 31.06.21. Som del av sitt professorat har han også veiledet studenter i deres bachelor -og masteroppgaver knyttet til Baroniet Rosendals historie. Han har sagt ja til å reengasjeres f.o.m 2024.

Professor i historisk hagekunst Annegreth Dietze-Schirdewahn er ansatt i 20% stilling som forsker/rådgiver i hagekunsthistoriske spørsmål ved Baroniet Rosendal. Hun er ansatt i fulltidsstilling som professor ved NMBU.

BARONIET ROSENDAL

Arbeid med forskning og formidling knyttet til tema fra Baroniet Rosendal

Professor Jørn Øyrehaugen Sunde har, sammen med professor Andrew Simpson ved University of Edinburgh, i 2021 redigert ferdig en bok med bidrag fra seminaret som ble arrangert på Agatunet og Baroniet Rosendal i 2019. Boken ble utgitt på Edinburgh University Press våren 2023.

Arbeid med forskning og formidling knyttet til Rosendal have

«Vi er nå i en fase hvor vi anvender de forskningsresultatene som har blitt samlet og utviklet om Rosendals Have over en lang tid. Landskapsparken har for tiden vårt største fokus. Grunnlag for dette arbeidet er en masteroppgave fra 2021/22, flere masterprosjekter fra 2020 og konkrete forskning som grunnlag for dispensasjonssøknader for konkrete tiltak i parken (se årsrapporter fra 2020-2022). Gjennom anvendelse av forskningen oppgraderer vi parken trinnvis. Ved å teste og prøve ut tiltak og konkrete konstruksjoner utfører vi samtidig en evaluering som igjen gir oss ny kunnskap som vi trenger for videre suksessfullt arbeid i parken.

Dette, altså forskningen og forvaltningen av Rosendals have har blitt formidlet ved flere anledninger. Her nevnes eksempelvis foredrag for Riksantikvaren (Samling Statens kulturhistoriske eiendommer) og Museumsnettverk Kulturlandskap:

- «Klimaendring og grønne kulturminner», SKE samling mars 2023
- "Fjellets kulturlandskap Eksempel Baroniet Rosendal». Årlig samling museumsnettverk kulturlandskap. Stølskultur og fjellets kulturlandskap august 2023.

Rosendals Have har også vært eksempel i vitenskapelige artikler som for eksempel:

- Eggen, Mette; Dietze-Schirdewahn, Annegreth.
"All kultur er dyrken": Vern av grønne kulturminner. Årbok - Foreningen til norske fortidsminnesmerkers bevaring 2023 s. 9-26

Vi fortsetter med metodeutvikling hvor vi kobler historiske metoder med digitale verktøy. Dette arbeidet startet i 2020 og har vært videreutviklet og formidlet på ulike konferanser og i publikasjoner siden. For en oppsummering har vi i 2023 laget en bloggartikkel som nå er tilgjengelig for et internasjonalt publikum. Herregården Rød i Halden og Baroniet Rosendal er brukt som eksempler i dette arbeidet:

- Tittel og lenke:
[Archives and Digital Technologies - An innovative approach in landscape architecture education - Historical Archive of Norwegian Landscape Architecture \(nmbu.no\)](#) (Annegreth Dietze-Schirdewan desember 2023)

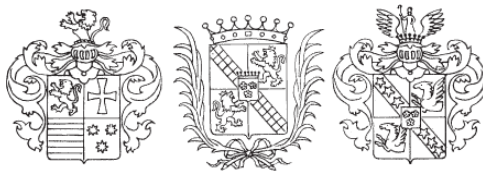
FORMIDLING

Totalbesøket er beregnet til ca. 55.500 i 2023 mot 58.900 i 2022, 64.500 i 2021, 46.700 i 2020 og 66.600 i 2019. Av det totale besøkstallet var 12.040 kjøpte billetter til Baronikonserterne og Rosendal kammermusikkfestival.

De totale billettinntektene, inkludert parkeringsinntekter ekskl. mva., ble kr.8,46 mill. i 2023 mot kr.7,89 mill. i 2022, kr.6,10 mill. i 2021, kr.2,55 mill. i 2020 og kr.6,83 mill. i 2019.

I 2020 ble alle konserter avlyst og de som da hadde kjøpt billetter til konserter fikk valget om å kreve refusjon, motta verdikupong eller gi billettutgiftene som gave til Baroniet Rosendal. Billettinntektene i 2023 inkluderer kr 339.511 fra 2020 som ble gitt i gave. Pengene ble først utbetalt fra Ticketco høsten 2023.

Parkeringsinntektene hadde en nedgang fra kr.406.855 i 2022 til kr.383.318 i 2023. Dette utgjør en nedgang på 314 biler i forhold til 2022 eller en nedgang på 5,8%. Dette tallet er delvis brukt i utregningen av totalbesøket. Nedgangen i besøket skyldes i stor grad det svært dårlige været i hele høysesongen.

BARONIET ROSENDAL

Kunstutstilling 2023:

Mari Slåttelid

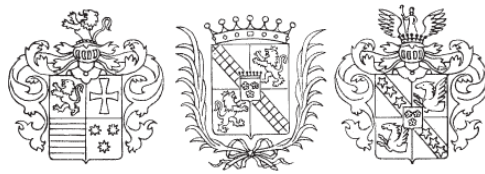
«Sub Rosa»

«Et maleri blir lagt frem, og det stikker ikke noe under. Når et innhold likevel alltid kommer på tale, kan en se det som skodde av forskjellig slag som driver forbi. Der innholdet er, er kanskje ikke bildet. Der bildet er, er ikke lenger innholdet.» Mari Slåttelid

Sitatet over er hentet fra den farveillustrerte utstillingskatalogen som ble trykket i 1000 ekseplarer i anledning årets sommerutstilling med tekst av professor emeritus i kunsthistorie Gunnar Danbolt.

BARONIET ROSENDAL

ROSENDAL KAMMERMUSIKKFESTIVAL

På Baroniet Rosendal er natur, historie og kultur integrert på en unik måte, og jeg kan vanskelig tenke meg et flottere sted for en intim kammermusikkfestival. Jeg har gitt konserter på Baroniet i 30 år, og dette stedet betyr noe helt spesielt for meg. Baroniet Rosendal kan vanskelig beskrives, det må oppleves. - Leif Ove Andsnes

Etter Beethoven føles det naturlig å gå videre til Johannes Brahms. Da er vi midt i den tyske romantikken og det kammermusikalske kjernerepertoaret. Og Brahms følte at han gikk i fotsporene til sin store helt Beethoven.

- Leif Ove Andsnes

Med på programmet stod også verker av György Ligeti, ungaren som er en av de viktigste komponister etter 2.verdenskrig. György Ligeti ville fylt 100 år i 2023.

Dette er noen av navnene som kom til festivalen:

Dover strykekvartett (USA), James Ehnes, fiolin (Canada), Guro Kleven Hagen, fiolin (Norge), Tabea Zimmermann, bratsj (Tyskland), Sheku Kanneh-Mason, cello (Storbritannia), Julia Hagen, cello (Østerrike), Sharon Kam, klarinett (Israel), David Guerrier, horn (Frankrike), Håkan Hardenberger, trompet (Sverige), Bertrand Chamayou, piano (Frankrike), Roland Pöntinen, piano (Sverige), Yeol Eum Son, piano (Sør-Korea), Leif Ove Andsnes, piano, Zum Roten Igel (Ensemble med musikere fra bl. a Storbritannia og Østerrike)

Rosendal Kammermusikkfestival 2023 hadde alt i alt et publikum på 4.400 mot 3.980 i 2022, 2.219 i 2021, 4.600 i 2019. Regnskapet for 2023 viser et lite overskudd på kr 68.330. Overskuddet er satt av til fremtidige festivaler. Festivalen hadde en inntektsside på kr 4.768.945 mot kr 4.381.355 i 2022. Billettinntektene var på kr. 1.134.277. Stiftelsen KGJ støttet festivalen med kr 1.950.000 i 2023.

Den direkte offentlige støtten til Festivalen var i 2023 kr.400.000 fra Norsk Kulturråd og kr 309.000 fra Vestland Fylkeskommune. I tillegg ble kr.100.000 av rammetilskuddet fra Kvinnherad Kommune overført Rosendal Kammermusikkfestival 2023.

Den andre del av det todelt utstillingskonseptet kuratert av professor emeritus Gunnar Danbolt, som pekte frem mot Rosendal

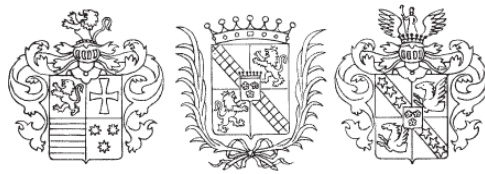
Kammermusikkfestival var i tillegg til Mari Slåttelid sin maleriutstilling på Rosendal Slott en digital utstilling i Riddersalen med Max Klinger sin *Brahms-Phantasie*.

Det ble produsert en katalog skrevet av trykt i 1000 ekspl. hvor det todelt utstillingsprosjektet ble presentert med artikler av professor med artikler av Gunnar Danbolt.

Rosendal Kammermusikkfestival arrangeres i samarbeid med stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen:

Som støttespiller for Rosendal Kammermusikkfestival ønsker stiftelsen å bidra til å realisere ambisjonen om å etablere festivalen blant de fremste i Norge og Europa. Festivalen gir fremragende unge norske musikere mulighet til å spille sammen med kjente internasjonale utøvere. Baroniet Rosendal gir en perfekt ramme for slike møter.

BARONIET ROSENDAL

FORVALTNING – BEVARING & SIKRING-

"Der skal således til alle tider på en pietetsfull måte vernes om hovedbygningen på Rosendal med deri værende innbo, kunstgjenstander og bibliotek-gjenstander som aldri må skilles derfra- den til hovedsættet hørende park og have samt Rosenkrones gravsted på Kvinnherad Kirkegård. Det er Stiftelsen sitt ansvar også å sørge for vedlikehold og vern av hele det unike bygnings- og kulturmiljøet Baroniet Rosendal med verneverdige bygninger, det nære kulturlandskapet som inkluderer Rosendal Avlsgård, Omshagen samt Stiftelsens eiendommer i Hattebergdalen landskapsvernområde og Folgefonna nasjonalpark. . ." (Statutter for DWRS §3 og §5). Baroniet Rosendal skal "vyrdsla, verna og halda vedlike bygningane, anlegga og samlingane som høyrer inn under museumsdrifta ... (Vedtekter for Baroniet Rosendal §1)

Virksomhetsområdet Forvaltning, Bevaring og Sikring omfatter ordinært vedlikehold og drift av og tilsyn med museets samlinger, bygninger, hage, park, landskap i det fredede kulturmiljøet Baroniet Rosendal, hattebergdalen Landskapsvernområde, Folgefonna nasjonalpark Austeforden og Sundvor skogsreservat, samt tilsyn med og stell av Rosenkrones gravsted ved Kvinnherad Kyrkje. I tillegg ligger driften av Rosendal Avlsgård og Rosendal Skoger innunder dette virksomhetsområde. Det ble utført drifts- og vedlikeholdsarbeid for kr.6.054.298 i 2023 mot kr 4.644.273 i 2022.

I tillegg ble det utført ekstraordinært vedlikeholdsarbeid for til sammen kr. 4,4 mill. redegjort for under virksomhetsområdet Restaurering- og Museumsutviklingsprosjekt. Baroniet Rosendal har også i 2023 hatt et oppløftende og godt samarbeid med Bevaringstjenestene / MUHO, som har jevnlig kontroll med bl.a innsekts - registreringer i ulike rom på Rosendal Slott. MUHO restaurerte også vogner og rideutstyr, som skal stilles ut i de nyrestaurerte lokalene i Båt & Vognhuset.

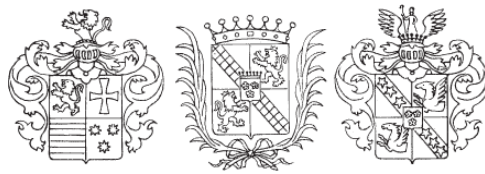
Bygninger og hageanlegg

En stor del av museets ressurser går med til ordinært vedlikehold av Rosendal Have, herunder Renaissancehaven fra 1665, den Romantiske landskapsparken fra 1850 årene, den rekonstruerte Kjøkken & Urtehagen, samt pleie av kulturmiljøet Baroniet Rosendal. Økende ekstremvær med påfølgende omfattende skader i hage og landskap er en stor utfordring og økonomisk belastning. For å kunne klare alle utfordringer knyttet til beplantning, landskapspleie har museet søkt Vestland Fylkeskommune / RA om ekstraordinære midler til drift av Rosendal Have. I 2023 ble det bevilget kr.400.000 til dette formål

Konkrete tiltak i Rosendal Have

Rehabiliteringsarbeidet i landskapsparken ble videreført i 2023 under ledelse av professor i historisk hagekunst Anngreth Dietze-Schirdewahn. Etter at tårndammene ble rensert i 2020, kom broene med rekkverk på plass våren 2021. Trevegetasjon i parken gjennomgås systematisk med arborister/trepleiere. I høsten 2021 startet et større prosjekt med rydding av vegetasjon i Utsikten som fortsetter hver vinter. Målet er å få flere siktforbindelser fra stien og utsiktsplassene i denne delen av parken. Våren 2022 ble det satt i gang arbeid med rehabilitering av stiene i Rosendals have. Arbeidet med stiene ble videreført i 2023 hvor stien forbi Alsbraatet skulle rehabiliteres. Dessverre måtte arbeidsøkten i mars avlyses på grunn sen snø og frost. Arbeidet startet først opp etter sesongen i september 2023 og vil avsluttes våren 2024. Stien ved Alsbraatet er noe mer utfordrende på grunn en støttemur mot sør som måtte settes opp igjen.

BARONIET ROSENDAL

Kulturmiljøet Baroniet Rosendal

Kulturmiljøet Baroniet Rosendal ble i 2015 fredet etter kulturminneloven og Rosendal er utpekt som et av ni områder i Hordaland av særlig nasjonal verdi.

Her møtes de tre nasjonale verneplanene :

1. Folgefonna nasjonalpark
2. Hattebergdalen Landskapsvernområde
3. Kulturmiljøfredningen av Baroniet Rosendal.

Rosendal Avlsgård

På Rosendal Avlsgård har det i 2023 vært aktiv jordbruksdrift med 98 sauer, 30 gimrer og 8 værere. Museet har 7 ulike saueraser: Norsk Kvit Sau, Gammelnorsk Spælsau, Cheviot, Pels, Svartfjes, Suffolk og Farga Spælsau. Til sammen 136 vinterforede sauer.

Sauene går nå hele sommeren på beite i det nære kulturlandskapet. De er en attraksjon og estetisk opplevelse i seg selv samtidig som de også er kjærkomne pleiere av kulturlandskapet.

Det har i mange år vært et forskningssamarbeid mellom Baroniet Rosendal, Norges Miljø- og Bovitenskapelige Universitet (NMBU).

Museet vil takke professor Lars Olav Eik ved NMBU for et konstruktivt samarbeid gjennom mange år.

Fylkesmannen i det tidligere Hordaland har bevilget en prosjektstøtte på kr.100.000 til utarbeidelse av en plan øremerket registrering og fjerning av uønskede planter i det fredede kulturmiljøet Baroniet Rosendal, som av Riksantikvaren er utpekt å ha særlig høy nasjonal verdi.

Det er innledet et samarbeid med Nasjonalparkforvalteren for Folgefonna Nasjonalpark om dette arbeidet, som vil bli prioritert i 2024.

Turstien rundt Hattebergfossen står nå ferdig og ble offisielt åpnet våren 2023.

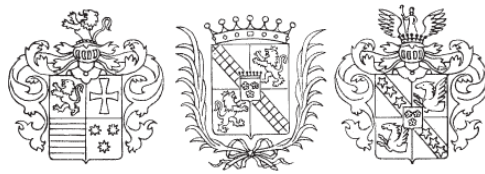
Prosjektet er et samarbeid mellom Baroniet Rosendal, Kvinnherad kommune, Rosendal Turn-Turgruppe og Folgefonna Nasjonalpark. De største bidragsyterne til prosjektet er Sparebankstiftelsen Kvinnherad, Stiftelsen SIM, SMIL-midler gjennom Landbrukskontoret, samt ordningen med Tippemidler.

Rosendal skoger

Baroniet Rosendal/Den Weis-Rosenkroneske stiftelse eier også en del skogseiendommer i Kvinnherad og Fusa. Skogene i Fusa ble i Statsråd 13.12.2019 fredet som naturreservat etter Naturmangfoldloven. Området inngår nå i Baroniet Rosendals helhetlige forvaltningsansvar. Skogteigen Vang gnr. 83/1 ble solgt til lokal bonde i 2023.

Sikring og internkontroll:

Sikringsplanen med en detaljert Ros-analyse for museet ble ferdig utarbeidet i 2021 med hjelp av Ove Magnus Bore, tidligere direktør ved Stavanger Museum. Planen er registrert og godkjent av Norsk Kulturråd og muliggjør dermed at museet kan søke om statlige sikringsmidler. I 2022 fikk museet tildelt kr. 558.000 i flomsikringsmidler. Arbeidet ble gjennomført i 2023.

BARONIET ROSENDAL

Ny-installeringer:

Det er utført sikringsarbeider for kr.1.75 mill. i 2023 mot kr 1,17 mill. i 2022, herunder bl.a kr 826.689 til flomsikringsarbeider, kr 433.539 til sikring av Omsbru og kalvatrebru, kr 337.879 til installasjon av varmeelement i ovnene på Rosendal Slott og kr 55.200 til sikring av trær.

Kontroller og ettersyn:

Årlig kontroll av det elektriske anlegg og sikringsanlegg på alle bygninger er avtalefestet utført av Kvinnherad Elektro. Tilsvarende har vi et nytt firma som har ansvar for sprinkleranleggene, mens KES AS har ansvaret for ventilasjonsanleggene. Rentokil er engasjert til å føre tilsyn med insekter og skadedyr på hele anlegget. I-drift har kontinuerlig kontroll med varslingsanleggene for innbrudd, overvåkningskamera og vanntrykk på sprinkleranlegget.

El-tech og Autronica har vedlikeholdskontroll og service av brannvarslingsanlegget på Rosendal Avlsgård, Sauehuset, Maskinhuset, Fruehus og på slottet. Bergen brannvesen har kontinuerlig kontroll med varslingsanleggene for brann. Baroniet Rosendal har ellers et svært godt samarbeid med og mottar uvurderlig hjelp fra Kvinnherad Brannvern og El-tilsynet v/BKK.

Planer:

UiO og Baroniet Rosendal / DWRS er nå i slutfasen av ferdigstillingen av en Forvaltningsplan for hele det fredede bygnings- og kulturmiljøet Baroniet Rosendal. Det er nå kun delplanen for Hage og Landskap som gjenstår. Museet regner med at dette arbeidet blir fullført i 2024. Sikringsplanen med Ros-analyser er under stadig revisjon og museet har gjennomført anbefalte sikringsprosjekt raskere enn planlagt.

Nettverk:

Baroniet Rosendal er av KUD pålagt å være med i nasjonale museumsnettverk, og har ut fra museets karakter funnet det naturlig å knytte seg til Kulturlandskapsnettverket ledet av De Heibergske Samlinger under museene i Sogn og Fjordane og Herregårdsnettverket som blir ledet av Fredrikstad Museum under Østfold Museene. Baroniet Rosendal er også medlem av det Nordiske Herregårdsnettverket.

Museet er også medlem i Norsk Museumsforbund, Hordaland Museumslag, ICOM, Fortidsminneforeningen, Interesselaget for Vangssago, Hardanger Historielag og Sunnhordland Museum. DWRS er også med i ulike grunneierlag i Rosendal og Ølve.

RESTAURERING - OG MUSEUMSUTVIKLINGSPROSJEKT

1. Utvikling av kultur- og formidlingsarena

Besøkssenteret & Riddersalen stod ferdig til åpningen av Rosendal Kammermusikk Festival august 2016. Høsten 2016 var det oppstart på prosjekt Utvikling av ny Kultur- og Formidlingsarena. Prosjektet ble i sin tid støttet av Hordaland Fylkeskommune, Sparebankstiftelsen DNB, Hydro og Statnett og har i perioden 2016-2021 hatt et budsjett på kr.16,1 mill. Prosjektet går nå inn i en ny fase og i perioden 2022-2026 er det budsjettet med prosjekter kostnadsregnet til kr. 34,4 mill. til fase 2 i prosjektet. De store prosjektene som nye stoler på galleriet og nytt ventilasjonsanlegg ble utsatt inntil videre. Det ble derfor kun brukt kr.334.198 i ulike arena-utviklingsprosjekt i 2023.

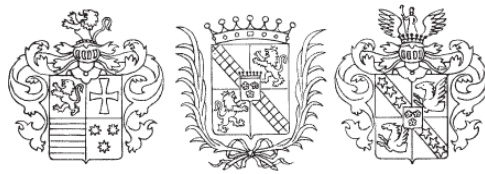
2. Restaurering av bygg og anlegg i Rosendal Have

2023

Det er under dette prosjektet utført arbeid for til sammen kr. 3,341 mill. i 2023; herunder kr.1,179 mill. til restaurering av vogner og rideutstyr samt sprinkling av Båt & Vognhuset, kr. 36.883 til restaurering av Havehuset, kr.1,042 mill. til restaurering av stier, gangveier, steingard, trepleie, utsiktsrydding og beplantningsplan, kr.826.689 til flomsikring, kr 204.361 til restaurering av arbeidshuset og kr .52.000 til restaurering av andre bygninger.

2024 - 2026

I perioden 2024-2026 er det planlagt investert for kr.6.6 mill. til restaurering av bygg og anlegg i Rosendal Have herunder restaurering av Arbeidshuset, Smien og videreføring av restaureringen av selve Rosendal Have. Venjebåtene er nå på plass i Båt&vognhuset. Her gjenstår enda noe sikringsarbeid, restaureringsarbeid på båter og vogner, samt produksjon av bilder og opplysnings- plakater før utstillingen kan åpnes for publikum. Av andre store prosjekt kan nevnes restaureringen av Steinmurene i Alsbråtet som vil kreve mye arbeid.

BARONIET ROSENDAL

3.Andre Prosjekt

Det ble her utført arbeid for kr.1,028 mill. i 2023; herunder kr.443.190 i sikring av broene knyttet til stien rundt Hattebergfossen, ymse sikringstiltak kr.95.523, restaurering av stallen til Rosenkrone kr.231.485, ekstraordinært vedlikehold bygninger mm kr.72.500., samt arbeid med installasjon av varmeelement i ovnene på Rosendal Slott kr.337.879.

Mål for prosjektarbeidet ved Baroniet Rosendal i 2024:

Målet er å fortsette forvaltningsarbeidet, som har vært en kontinuerlig prosess siden 1985, med satsing på bevaring, sikring og museumsutvikling:

1. Åpning av ny utstilling i Båt & Vognhuset inkludert fullføring av restaureringen av sleder og rideutstyr, slutføre restaureringen av steingarden mot nord samt videreføre arbeidene med Restaurering-og beplantningsplanen for Rosendal Have inkludert oppstart av prosjekt Smio.
2. Ekstraordinært vedlikeholds-og sikringsarbeid på Fruehuset, Arbeidshuset.
3. Lydisolering, tiltak for å bedre akustikken i spisesalen på Avlsgården.
4. Vurdere ulike tiltak for å bedre ventilasjonen i Riddersalen
5. Starte arbeidet med å sikre finansiering til oppgradering av Øst- og Vestfløyen i Besøkssenteret, inkludert tetting av taket i Vestfløyen, samt vurdere tiltak som kan sikre helårsdrift i Riddersalen.

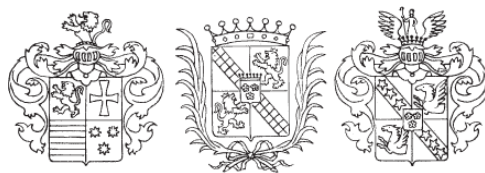

Nettverk

Baroniet Rosendal var representert i Det nasjonale museumsnettverket for herregårder si samling og om hausten på forskningsseminaret Nordisk slotts- og herregårds- symposium, som skjer annan kvart år. Denne

gong arrangert samen med European Network for Country House and Estate Research Encounter. Norsk Folkemuseum var vertskap. Baroniet Rosendal deltok óg på Beredskapsgruppe for arkiv og museum i Vestland sitt fagseminar og er fast medlem i Samlingsutvalet for musea i Vestland. Professor Anngreth Dietze-Schirdewan representerte Baroniet Rosendal den årlige samlingen i museumsnettverket for kulturlandskap.

Ny direktør Anna Lena Flatland deltok på museumslederkonferanse i Harstad 6.-7.november i regi av Norges museumsforbund. Flatland deltok og i paneldebatt på Museologifestivalen i Bergen 1.november i regi av Universitetet i Bergen.

BARONIET ROSENDAL

Salg og utleie

Salgsinntektene var i 2023 kr.7.382.126 mot kr.6.459.269 i 2022 og kr.5.724.310 i 2021. I tillegg ble det solgt varer og tjenester internt for kr. 999.170 i 2023.

Havecaféen i Kjøkken & Urtehaven var åpen fra medio mai til sesongslutt.

Det dårlige været i juli var spesielt uheldig for omsetningen da de fleste sitteplassene er utendørs.

Konsertpakkene inkludert middag med og uten overnatting var spesielt populære i 2023 og bordene i Hagecaféen før konsertene og i Ridderstuen etter konsertene var så å si fullbooket hele konsertsesongen.

Under dyktig ledelse av Baroniret Rosendals kjøkkensjef Ludovic Neuville har kjøkkenet siden 2012 vært bemannet av franske kokker.

I sesongen 2023 hadde Baroniet Rosendal 12 sesongansatte fra Frankrike; hvorav 2 lærlinger, 7 kokker og 3 personer som arbeidet på overnattingstedet Gård&Fruehus som også tok del i serveringsvirksomheten.

BARONIET ROSENDAL

DET YTRE MILJØ

Baroniet Rosendal har ingen produksjon/virksomhet som kan sies å ha negativ innvirkning på utemiljøet i form av utslipp og forurensende stoffer. Bruk av naturlig gjødsel har erstattet mye av kunstgjødselbruken. Det brukes kun naturlige sprøytemidler i Rosendal Have. Klimaavtrykket til hver enkelt sau er ikke utregnet, heller ikke den positive virkningen stiftelsens 9.000 mål skog har i klimasammenheng. Museet har kjøpt inn el-bil og robotplenklipper og vil på sikt bytte ut traktorer og plenklippere til elektrisk når det finnes fullgode alternativ på markedet. Solcellepanel på den nye driftsbygningen er under vurdering. Det arbeides med å finne alternativ til oppbevaring og behandling av biologisk avfall og bedre sikring mot avsig fra rundballer.

SYKEFRAVÆR

Baroniet Rosendal hadde i 2023 et timeforbruk på 38.000 mot 37.800 i 2021. Sykefraværet var på totalt 1710 t herunder 1600 blant faste ansatte som skyldes langtidssykemeldinger pga ulykker i driften og 110 timer for de sesongansatte som skyldes korttids-sykemeldinger.

Sykefraværet er dermed 4,4% i 2023 mot 1,16% i 2022 mot 0,75% i 2021, 5,5% i 2020, 2,35% i 2019, 3,2 % i 2018, 2,9 % i 2017, 1,9 % i 2016, 1,9 % i 2015, 1,5 % i 2014, 5,1% i 2013, 3% i 2012, 1 % i 2011, 1,5 % i 2010, 6 % i 2009, 1,7 % i 2008, 1,5 % i 2007, 1,9 % i 2006, 1,2 % i 2005, 0,7 % i 2004.

Gjennomsnittet de siste 20 år er dermed på 2,45 %.

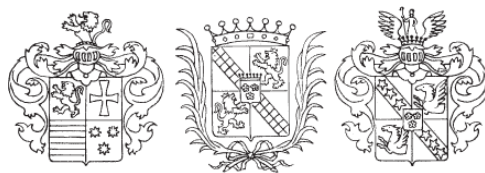
Det er i 2023 registrert en alvorlige ulykke og en mindre alvorlig med personskaade i forbindelse med driften av Baroniet Rosendal. En av ulykkene var i forbindelse med hogsten i Alsbråtet og den andre i forbindelse med sauedriften. Begge skader førte til langtidssykemeldinger for 2 av våre faste ansatte, noe som førte til en høyere sykefraværsprosent enn normalt for Baroniet Rosendal.

LIKESTILLING / DISKRIMINERING / MANGFOLD

Av de 19 faste ansatte var 12 kvinner og 7 menn. Av de 63 sesongansatte var 48 kvinner og 15 menn.

Styret i Baroniet Rosendal / Den Weis Rosenkroneske stiftelse bestod ved Nyttår 2023 av 4 kvinner og 3 menn og etter medio juni 2023 av 3 kvinner og 4 menn. Varamedlemmene bestod av 3 menn og 3 kvinner.

Foruten ansatte fra Norge, hadde museet i 2023 også medarbeidere fra Frankrike, Paraguay og Italia.

BARONIET ROSENDAL

BARONIET ROSENDAL 2011-2023

2011-2023	812.800 betalende besøkende:
694.557	Besøkende til museet
118.243	Publikummere på 753 kulturarrangement fordelt på:
100.813	Publikummere på 520 konserter
8.630	Publikummere på 55 teaterforestillinger
9.000	Tilhørere på 178 foredrag

2011-2023	kr.386,2 mill.	Omsetning:
kr.182,6 mill.		Egne inntekter
kr.54,7 mill.		Gaver.
kr.53,8 mill.		UiO
kr.52,8 mill.		Staten (KUD, MD, LD, NKR, RA)
kr.24,5 mill.		Vestland Fylkeskommune
kr.12,8 mill.		Kvinnherad kommune
kr. 5,0 mill.		Kompensasjonsmidler fra arbeidsgiveravgift

Egne inntekter og gaver utgjorde 61,5 % av driftsgrunnlaget i perioden 2011-2023.

Kulturarrangement:

2011-2023	kr.65,6 mill.	Omsetning 803 kulturarrangement:
kr.39,8 mill.		Egne inntekter
kr.16,4 mill.		Gaver
kr. 4,2 mill.		KuD/Kulturrådet
kr. 3,9 mill.		Vestland Fylkeskommune
kr. 1,3 mill.		Kvinnherad Kommune

Egne inntekter og gaver utgjorde 85,8 % av driftsgrunnlaget for kulturarrangementene i perioden 2011-2023.

Restaurerings-og museumsutviklingsprosjekt:

2011-2023	kr 113,3 mill.	Investeringer:
kr. 40,1 mill.		Egne midler
kr. 38,2 mill.		Gaver
kr. 07,9 mill.		UiO
kr. 06,5 mill.		Gaveforsterkningsmidler
kr. 08,4 mill.		Ulike offentlige ordninger
kr. 05,0 mill.		Kompensasjonsmidler for arbeidsgiveravgift
kr. 05,8 mill.		Vestland Fylkeskommune
kr. 01,4 mill.		Kvinnherad Kommune

Egne inntekter og gaver utgjorde 69,1 % av investeringsgrunnlaget for Restaurerings-og museumsutviklingsprosjektene i perioden 2011-2023.

FREMTIDIG UTVIKLING

Fortsatt drift er lagt til grunn for regnskapet. Det er i 2023 gjort en rekke investeringer i anlegget som vil sikre driftsgrunnlaget. Det samme vil også de store investeringene som er planlagt i 2024 bidra til.

GAVER

Summen av inngåtte samarbeidsavtaler i 2023 var kr.4.492 mill.:

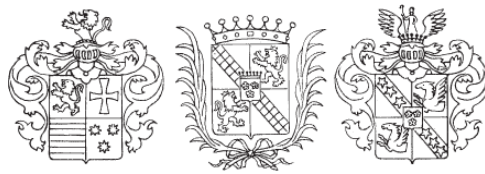
Støtte til Rosendal Kammermusikkfestival fra Stiftelsen Kristian Gerhard Jebsen (kr 1,95 mill.) og fra Sparebankstiftelsen DNB (kr.400.000).

Støtte til restaurering av bygg og anlegg i Rosendal Have fra Bara Eiendom AS (kr 800.000),

Trond Mohn (kr 800.000). Det er ellers mottatt gaver fra Stiftelsen UNI på kr 482.586 til

installering av varmeelement i jernovnene på Rosendal Slott.

Eide Fjordbruk sponset Baronikonserterne med kr 60.000 i 2023. Det er et stort økonomisk tap for Baroniet Rosendal at ordningen med Gaveforsterkningsmidler er opphørt.

BARONIET ROSENDAL

Styret for Baroniet Rosendal / Den Weis Rosenkroneske Stiftelse retter en stor og hjertelig takk til Bara Eiendom AS ved styreleder Knut L. Galtung Døsvig som med kjærkomne årlige gaver og profesjonell ulønnet rådgivervirksomhet i eiendomsspørsmål bidrar sterkt til at dagens aktivitetsnivå kan opprettholdes.

Styret for Baroniet Rosendal / Den Weis Rosenkroneske Stiftelse vil videre rette en stor takk til Trond Mohn, Sparebankstiftelsen DNB, Stiftelsen KGJ, Stiftelsen UNI, Vestland Fylkeskommune, Kvinnherad Kommune, Kulturdepartementet, Norsk Kulturråd og UiO for kjærkommen økonomisk støtte til både drift og prosjekt i 2023.

REGNSKAP 2023

Årsresultat 2023 inkludert Restaurerings-og Museumsutviklingsprosjekt på kr 4,5 mill. viser et overskudd på Kr.203.573 mot et budsjettert underskudd på kr.2.017.000.

Årsresultat etter avskrivninger på kr.5.159.268 og aktiveringer på kr.337.879 viser et regnskapsteknisk underskudd på 4.617.816 mot et budsjettert underskudd på kr 5.017.000 i vedtatt budsjett.

Årsresultat for de ulike virksomhetsområder er omtalt i note 5 i regnskapet.

Årsresultatet etter overføringer fra og avsetninger til formålskapitalen er kr 0.

REVISJON

Baroniet Rosendal / Den Weis Rosenkroneske stiftelses virksomhet blir revidert av Deloitte v/ Statsautorisert revisor Jon-Osvold Harila.

Rosendal 31.12.23 / Oslo ... 02.24

I styret for Baroniet Rosendal / Den Weis-Rosenkroneske stiftelse

Arne Benjaminsen
Styreleder

Egil Myklebust

Peter Linge Hessen

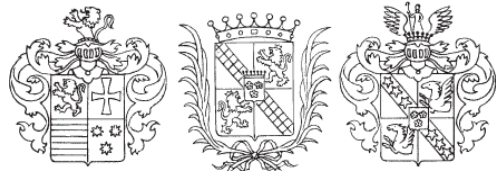
Synnøve Solbakken

Silje Nordtveit Olsen

Håkon Piene Glørstad Frode Meinich (vara)

Anne Grete Honerød
Direktør / Sekretær
Fram til 15.09.23

Anna Lena Flatland
Direktør / Sekretær
Fra 15.09.23

BARONIET ROSENDAL

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur". De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Synnøve Solbakken Styremedlem Serienummer: 9578-5997-4-2363045 IP: 83.242.xxx.xxx 2024-02-26 13:47:52 UTC 	Silje Hjelmeland Olsen Styremedlem Serienummer: UN:NO-9578-5993-4-1625120 IP: 83.242.xxx.xxx 2024-02-27 11:21:44 UTC
Håkon Piene Glørstad Styremedlem Serienummer: UN:NO-9578-5993-4-4491068 IP: 158.36.xxx.xxx 2024-02-27 13:17:56 UTC 	Arne Benjaminsen Styrets leder Serienummer: 9578-5997-4-261952 IP: 193.157.xxx.xxx 2024-02-27 16:50:11 UTC
Peter Linge Hessen Styremedlem Serienummer: UN:NO-9578-5999-4-2756474 IP: 84.211.xxx.xxx 2024-02-28 14:42:48 UTC 	Egil Myklebust Styremedlem Serienummer: UN:NO-9578-5999-4-3100378 IP: 84.208.xxx.xxx 2024-02-29 12:45:32 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: DH582-0Q286-BW3KV-6GA6B-LKE35-XT45Y

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>